

Rozsudky vo veciach C-47/08, C-50/08, C-51/08, C-53/08, C-54/08,
C-61/08 a C-52/08

Komisia/Belgicko, Komisia/Francúzsko, Komisia/Luxembursko,
Komisia/Rakúsko, Komisia/Nemecko, Komisia/Grécko
a Komisia/Portugalsko

Tlač a informácie

Členské štáty nemôžu vyhradiť prístup k notárskemu povolaniu pre svojich štátnych príslušníkov

Aj keď notárske činnosti, ako sú v súčasnosti vymedzené v dotknutých členských štátoch, sledujú ciele verejného záujmu, nesúvisia s výkonom verejnej moci v zmysle Zmluvy ES

Komisia podala žaloby o nesplnenie povinnosti proti šiestim členským štátom (Belgicko, Grécko, Francúzsko, Luxembursko, Nemecko a Rakúsko), pretože tieto členské štáty vyhradili prístup k notárskemu povolaniu pre svojich štátnych príslušníkov, čo podľa nej predstavuje diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti, ktorú Zmluva ES zakazuje. Komisia tiež vytýka Portugalsku, ako aj už citovaným štátom s výnimkou Francúzska, že na notárov neuplatňujú smernicu o uznávaní odborných kvalifikácií¹.

Základným predmetom sporov v týchto veciach je otázka, či činnosti spadajúce do notárskeho povolania súvisia alebo nesúvisia s výkonom verejnej moci v zmysle Zmluvy ES. Táto zmluva totiž stanovuje, že ustanovenia týkajúce sa slobody usadiť sa sa nevzťahujú na činnosti, ktoré súvisia, hoci len príležitostne, s výkonom verejnej moci². Hoci členské štáty dotknuté v týchto veciach priznávajú, že notár poskytuje svoje služby na ich území v rámci slobodného povolania, zároveň tvrdia, že je verejným činiteľom zúčastňujúcim sa na výkone verejnej moci, na ktorého činnosť sa nevzťahujú predpisy týkajúce sa slobody usadiť sa.

V prvej časti svojich rozsudkov vyhlásených v tento deň Súdny dvor spresňuje, že žaloby Komisie sa týkajú výlučne podmienky štátnej príslušnosti, ktorej splnenie vyžadujú sporné vnútroštátne právne úpravy pre prístup k notárskemu povolaniu, a to bez toho, aby sa týkali organizácie notárstva ako takej.

Na účely posúdenia, či notárske činnosti súvisia s výkonom verejnej moci v zmysle Zmluvy ES, Súdny dvor ďalej analyzuje právomoci notárov v dotknutých členských štátoch a pripomína, že vyňaté z uplatnenia zásady slobody usadiť sa môžu byť len činnosti, ktoré priamo a špecificky súvisia s výkonom verejnej moci.

Súdny dvor v tejto súvislosti poznamenáva, že hlavnou úlohou notára ako verejného činiteľa je vyhotovovanie notárskych zápisníc o právnych úkonoch. Svojím úkonom, ktorý môže byť povinný alebo fakultatívny v závislosti od povahy osvedčovanej právnej skutočnosti, notár konštatuje splnenie všetkých zákonom požadovaných podmienok vykonania právneho úkonu, ako aj právnu spôsobilosť účastníkov a ich spôsobilosť na právne úkony. Notárska zápisnica ako verejná listina má navyše vyššiu dôkaznú silu a je vykonateľná.

Súdny dvor však zdôrazňuje, že predmetom notárskych zápisníc sú právne úkony a zmluvy, na ktorých sa účastníci slobodne dohodli. Účastníci totiž sami v medziach právnych predpisov

¹ Smernica Rady 89/48/EHS z 21. decembra 1988 o všeobecnom systéme uznávania diplomov vyššieho vzdelania udelených pri ukončení odborného vzdelávania a prípravy v dĺžke trvania aspoň troch rokov (Ú. v. ES L 19, 1989, s. 16; Mim. vyd. 05/001, s. 337), zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2001/19/ES zo 14. mája 2001 (Ú. v. ES L 206, s. 1; Mim. vyd. 05/004, s. 138) a/alebo smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/ES zo 7. septembra 2005 o uznávaní odborných kvalifikácií (Ú. v. EÚ L 255, s. 22).

² Článok 45 Zmluvy ES (teraz článok 51 Zmluvy o FEÚ).

rozhodujú o rozsahu svojich práv a povinností a slobodne si volia znenie ustanovení, ktorými sa chcú riadiť, keď žiadajú notára o vyhotovenie notárskej zápisnice o právnom úkone alebo zmluve. Úkon notára teda predpokladá predchádzajúcu existenciu prejavu vôle alebo súhlasu účastníkov. Okrem toho notár nemôže jednostranne meniť zmluvu, ktorú má spísať v notárskej zápisnici, pokiaľ na to vopred nezíska súhlas účastníkov. **Činnosť zverená notárovi spočívajúca vo vyhotovovaní notárskych zápisníc o právnych úkonoch teda sama osebe priamo a špecificky nesúvisí s výkonom verejnej moci.** Skutočnosť, že niektoré právne úkony alebo niektoré zmluvy musia byť povinne spísané vo forme notárskej zápisnice, lebo inak sú neplatné, nemôže spochybniť tento záver, keďže je bežné, že na to, aby boli rôzne právne úkony platné, podliehajú formálnym náležitostiam alebo aj povinným konaniam, ktoré ich platnosť zakladajú.

Takisto skutočnosť, že notárska činnosť sleduje cieľ všeobecného záujmu spočívajúci v zaručení zákonnosti a právnej istoty právnych úkonov uskutočnených medzi jednotlivcami, sama osebe nestačí na to, aby sa táto činnosť považovala za činnosť, ktorá priamo a špecificky súvisí s výkonom verejnej moci. Činnosti vykonávané v rámci jednotlivých regulovaných povolaní totiž často ukladajú osobám, ktoré ich vykonávajú, povinnosť sledovať uvedený cieľ, pričom tieto činnosti nevyhnutne nespádajú pod výkon verejnej moci.

Pokiaľ ide o dôkaznú silu notárskych zápisníc, Súdny dvor konštatuje, že táto sila vyplýva zo systémov dokazovania členských štátov, a teda nemá priamy vplyv na kvalifikáciu notárskej činnosti spočívajúcej vo vyhotovovaní notárskych zápisníc. Čo sa týka vykonateľnosti týchto zápisníc, Súdny dvor uvádza, že spočíva vo vôle účastníkov, ktorí sa dostavili k notárovi práve s cieľom urobiť takýto právny úkon a priznať mu uvedenú vykonateľnosť po tom, ako notár preskúma jeho súlad so zákonom.

Okrem činnosti vyhotovovania notárskych zápisníc o právnych úkonoch Súdny dvor skúmal aj ďalšie činnosti zverené notárom v dotknutých členských štátoch, akými sú úkony pri zabezpečení nehnuteľného majetku alebo jeho činnosť v oblasti dedičského práva, a rovnako rozhodol, že tieto činnosti nesúvisia s výkonom verejnej moci. Väčšina týchto činností sa totiž vykonáva pod dohľadom súdu alebo v súlade s vôľou klientov.

Ďalej Súdny dvor zdôrazňuje, že v rámci svojich jednotlivých územných pôsobností notári vykonávajú svoje povolanie v **konkurenčných podmienkach**, čo nie je znakom výkonu verejnej moci. Takisto sú vo vzťahu k svojim klientom **priamo a osobne zodpovední za škody spôsobené akýmkoľvek nesprávnym postupom, ktorého sa dopustia pri výkone svojich činností**, a to na rozdiel od štátnych orgánov, za ktorých chyby nesie zodpovednosť štát.

Za týchto podmienok **Súdny dvor rozhodol, že notárske činnosti, ako sú v súčasnosti vymedzené v dotknutých členských štátoch, nesúvisia s výkonom verejnej moci v zmysle článku 45 Zmluvy ES.** V dôsledku toho **podmienka štátnej príslušnosti stanovená právnou úpravou týchto štátov pre prístup k notárskemu povolaniu predstavuje diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti, ktorú Zmluva ES zakazuje.**

Nakoniec v druhej časti svojich rozsudkov Súdny dvor konštatuje, že vzhľadom na osobitné okolnosti, ktoré sprevádzali legislatívny proces, existuje v Únii situácia neistoty, pokiaľ ide o existenciu dostatočne jasnej povinnosti³ členských štátov prebrať smernicu o uznávaní odborných kvalifikácií vo vzťahu k notárskemu povolaniu. Z tohto dôvodu Súdny dvor zamietol návrh, aby určil, že členské štáty si nesplnili povinnosti, ktoré im vyplývajú z tejto smernice.

UPOZORNENIE: Žalobu o nesplnenie povinnosti smerujúcu proti členskému štátu, ktorý si nesplnil svoje povinnosti vyplývajúce z práva Únie, môže podať Komisia alebo iný členský štát. Ak Súdny dvor určí, že došlo k nesplneniu povinnosti, dotknutý členský štát je povinný bezodkladne vykonať rozsudok.

Ak sa Komisia domnieva, že členský štát nevykonával rozsudok, môže podať novú žalobu s návrhom na uloženie peňažných sankcií. Avšak v prípade neoznámenia opatrení na prebratie smernice Komisii môže Súdny dvor na návrh tejto inštitúcie uložiť sankcie v štádiu prvého rozsudku.

³ Ku dňu uplynutia lehoty stanovenej v odôvodnenom stanovisku, ktoré Komisia adresovala dotknutým členským štátom a v ktorom ich vyzvala, aby dosiahli súlad s uvedenou smernicou.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

Úplné znenie rozsudkov ([C-47/08](#), [C-50/08](#), [C-51/08](#), [C-53/08](#), [C-54/08](#), [C-61/08](#) a [C-52/08](#)) sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudkov.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Fotografie z vyhlásenia rozsudkov sú k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106